

Plzeňský fantom

Protikomunistický odboj Stanislava Hrabinského

JIŘÍ ŘEZNÍČEK

V sobotu 12. dubna 1952 v noci dopadla hlídka Veřejné bezpečnosti při činu muže, který na rozcestí mezi obcemi Křimice a Vejprnice poblíž Plzně stříkal vápnem pomocí gumového balonku od klystýru metrová písmena TGM. Policisté ho identifikovali jako Stanislava Hrabinského, jenž se doznal, že je to právě on, kdo již několik let s nezlomnou sveřepostí píše po Plzni iniciály TGM a barvou ničí propagační výzdobu komunistického režimu. Ten večer napsal v Plzni a okolí sedm takových nápisů.¹

Komunistický převrat v únoru 1948, pro nějž se v následujících dekadách vžil název Vítězný únor, znamenal konec československé demokracie a otevřel cestu k budování státu totalitní komunistické ideologie po vzoru Sovětského svazu. S tím se nedokázala pro své vnitřní přesvědčení ztotožnit část veřejnosti, jež se nechtěla smířit s rolí pasivní oběti nebo pouhého přihlížejícího komunistickým nezákonnostem a zapojila se do odboje po vzoru rezistence proti nedávné nacistické okupaci.² Jedním z těchto lidí byl Stanislav Hrabinský, který byl na jaře 2016 uznán Ministerstvem obrany ČR za účastníka odboje a odporu proti komunismu in memoriam podle zákona č. 262/2011 Sb.

Stanislav Hrabinský (25. 5. 1905 až 16. 1. 1990) pocházel ze sedmi dětí narozených do malozemědělské rodiny Františka a Rosalie, rozené Čechové, jež vlastnila v Žeravicích u Kyjova hospodářskou usedlost

s 5 ha pozemků. Po vchození pěti tříd obecné a tří tříd měšťanské školy v Bzenci se vyučil v Kyjově strojním zámečníkem. Poté navštěvoval dvouletou průmyslovou školu strojnickou v Bratislavě. Po jejím absolvování a po základní vojenské službě pracoval ve Škodových závodech v Plzni, odkud byl v roce 1931 propuštěn v souvislosti s hospodářskou krizí. Zaměstnání si našel teprve v roce 1933 ve stejném podniku v Adamově u Blanska. V roce 1947 se vrátil zpět do plzeňské Škodovky (v roce 1953 přejmenované na Závod V. I. Lenina – ZVIL), kde působil od roku 1951 jako vedoucí dílenské konstrukce.

V roce 1930 se oženil s Annou Boučkovou (1905–2002), s níž měl dcery Martu (nar. 1932) a Stanislavu (1934–2008). Do února 1948 byl organizován u Československé strany národně socialistické (ČSNS).³ Do „obrozených“ národních socialistů nevstoupil kvůli jejich kolaboraci s komunisty.⁴

Stokrát TGM

Jelikož nesouhlasil s tím, že si komunistická strana (KSČ) v únoru 1948 uzurpovala moc v Československu, a věřil v brzký pád režimu, k čemuž chtěl sám aktivně přispět, začal od podzimu 1948 rozšiřovat v Plzni a nejbližším okolí protikomunistické letáky. Zpočátku se jednalo o pohlednice s podobiznou Dr. Edvarda Beneše nebo Tomáše Garrigua Masaryka, popsané z obou stran textem s protikomunistickým obsahem. Inspiraci hledal v Masarykových myšlenkách nebo v zahraničním rozhlasu. Texty psal tiskacím písmem, což bylo velmi pracné.

Hotové letáky dával na okenní římsy, na schody v činžovních domech či je vhažoval do poštovních schránek. Součástí textů byla také výzva k dalšímu opisování a šíření: *...rozmnož každý svým způsobem a zasej tak dobré zrno a věř, že vzejde a že Tvá práce nebyla nadarmo.*

- 1 ABS, f. Vyšetřovací spisy – Plzeň (dále jen PL-V), vyšetřovací spis a. č. V-1191 PL proti Stanislavu Hrabinskému, návrh na zatčení, 16. 4. 1952.
- 2 Blíže o protikomunistickém odboji v první fázi jeho vývoje např. VEBER, Václav: *Třetí odboj. ČSR v letech 1948–1953*. Univerzita Pardubice, Pardubice 2014.
- 3 ABS, f. PL-V, vyšetřovací spis a. č. V-1191 PL proti Stanislavu Hrabinskému, výpověď Stanislava Hrabinského, 25. 6. 1952.
- 4 *Státní okresní archiv* (dále jen SOKA) *Plzeň-jih*, f. Okresní soud Plzeň II (1949–1959), k. 43, soudní spis Okresního soudu v Plzni sp. zn. 2 T 211/52, protokol o hlavním líčení Okresního soudu v Plzni, 3. 10. 1952.

Stanislav Hrabinský na fotografii pořízené StB krátce po zatčení

Foto: ABS

V roce 1949 začal psát letáky inspirované T. G. Masarykem s textem *Ježíš - ne César; Masaryk - ne Stalin; Beneš - ne Gottwald, Duch - ne hmota* na papír o rozměrech 35 × 35 cm, které připichoval na stromy či sloupy rovněž v Plzni a nejbližším okolí. V letech 1950 a 1951 rozšířil svoji produkci letáků o zřymované texty pod názvy *Kostky jsou vrženy, Človče, My proletáři, První máj, První máj 1951, Železná opona, Únor 1951, Základní kámen, Krvavá skvrna, Předmáj 1951, Co jsem? nebo Buď a nebo*. I ty obsahovaly nezbytnou výzvu k dalšímu opisování a rozesílání: *... staneš se tak kapičkou, bez níž by nebylo ani moře. Staneš se tak pískovým zrníčkem, bez něhož by nebylo ani naší země. Proto budme každý tím zrníčkem či kapičkou a budeme pak i celistvou zemí či věčně šumícím mořem*.

Od podzimu 1950 zintenzivnil Hrabinský svoji činnost tím, že začal v Plzni ničit barvou téměř vše, co propagovalo komunistický režim – transparenty, plakáty, vývěsní skříňky KSČ nebo Svazu československo-sovětského přátelství (SČSP),

Leninovy, Stalinovy a Gottwaldovy obrazy apod. Pro tento účel si opatřil gumový balonek s trubičkou na klystýr. Jako barvu používal zředěné vápno nebo zředěnou černou tuš. S tímto „nástrojem“ se brzy naučil zacházet tak dobře, že mu celá akce, z jejíhož úspěchu měl vždy velkou radost, zabrala jen chvíli. Aby mohl ničit i výše umístěné propagační plakáty, nechal si v lednu 1952 dle vlastního návrhu vyrobit u známého stříkačku na stlačený vzduch.

Současně s ničením komunistických propagačních materiálů překročil Hrabinský koncem roku 1950 k malování písmen TGM a E za pomoci zmíněného gumového balonku. Zatímco iniciály TGM měly lidem připomínat Masarykovu demokratickou republiku, písmeno E symbolizovalo svobodnou Evropu sjednocenou americkým generálem Dwightem Davidem Eisenhowerem, tehdejším vrchním velitelem spojeneckých sil NATO. Pokyn k psaní tohoto symbolu přitom vyslechl v západním rozhlase a prováděl ho s cílem ukázat, že i v Československu jsou propagátoři

této myšlenky. Jen nápisů TGM zanechal za celou dobu svého počínání po celé Plzni a nejbližším okolí více než sto, iniciály E řádově méně.

Svoji odbojovou činnost prováděl víceméně pravidelně i několikrát do týdne v noci. Nejintenzivněji „pracoval“ v předvečer významných komunistických svátků či výročí narozenin nebo úmrtí T. G. Masaryka a E. Beneše.⁵ Když z nějakého důvodu, např. pro nemoc, vynechal, o to zaputilejší byl v následujících dnech.⁶ O své činnosti si vedl záznamy v zápisníku s kalendářem. Jelikož mu v březnu 1952 přeměřovali byt, což se mu zdálo krajně podezřelé, raději zápisník uschoval u svého známého, místního rolníka Václava Bernáška.⁷ Těžko říct, zda se jednalo o akci StB při hledání pachatele, jelikož k vlastnímu pátrání se nepodařilo dohledat žádné materiály. Ze vzpomínek Hrabinského dcery Marty ale vyplývá, že ho StB po určité době před zatčením skutečně sledovala, jak jí bylo sděleno při vyšetřování.⁸

Do své činnosti se Hrabinský snažil zapojit i další osoby. Částečně mu

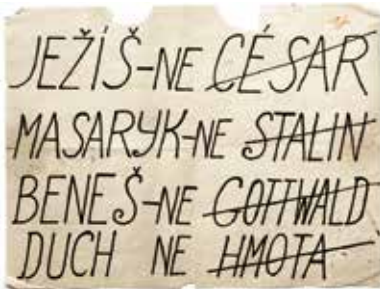
5 ABS, f. PL-V, vyšetřovací spis a. č. V-1191 PL proti Stanislavu Hrabinskému, výpověď Stanislava Hrabinského, 25. 6. 1952.

6 Tamtéž, vyšetřovací spis a. č. V-348 PL proti Martě Hrabinské, podsvazek skupinového spisu, výpověď Marty Hrabinské, 30. 5. 1952.

7 Tamtéž, vyšetřovací spis a. č. V-1191 PL proti Stanislavu Hrabinskému, výpověď Václava Bernáška, 13. 6. 1952.

8 Archiv autora (dále jen AA), vyjádření Marty Měšťanové Růžkové, rozené Hrabinské, z 30. 4. 2018.

pomáhaly jeho žena Anna a dcery, které o ní byly velmi dobře informovány a věděly o jeho nenávisti ke komunistickému režimu. Průběžně se jim svěřoval se svými úspěchy nebo jim předčítal texty letáků. Obě dcery vzal například s sebou počátkem roku 1951, aby hlídaly při ničení komunistických propagačních plakátů na náměstí Republiky a zasklené vývěsní skřínky KSČ u dnes již neexistujících kasáren 35. pěšího pluku. Dcera Marta pak hlídala, když otec psal několik písmen E ve

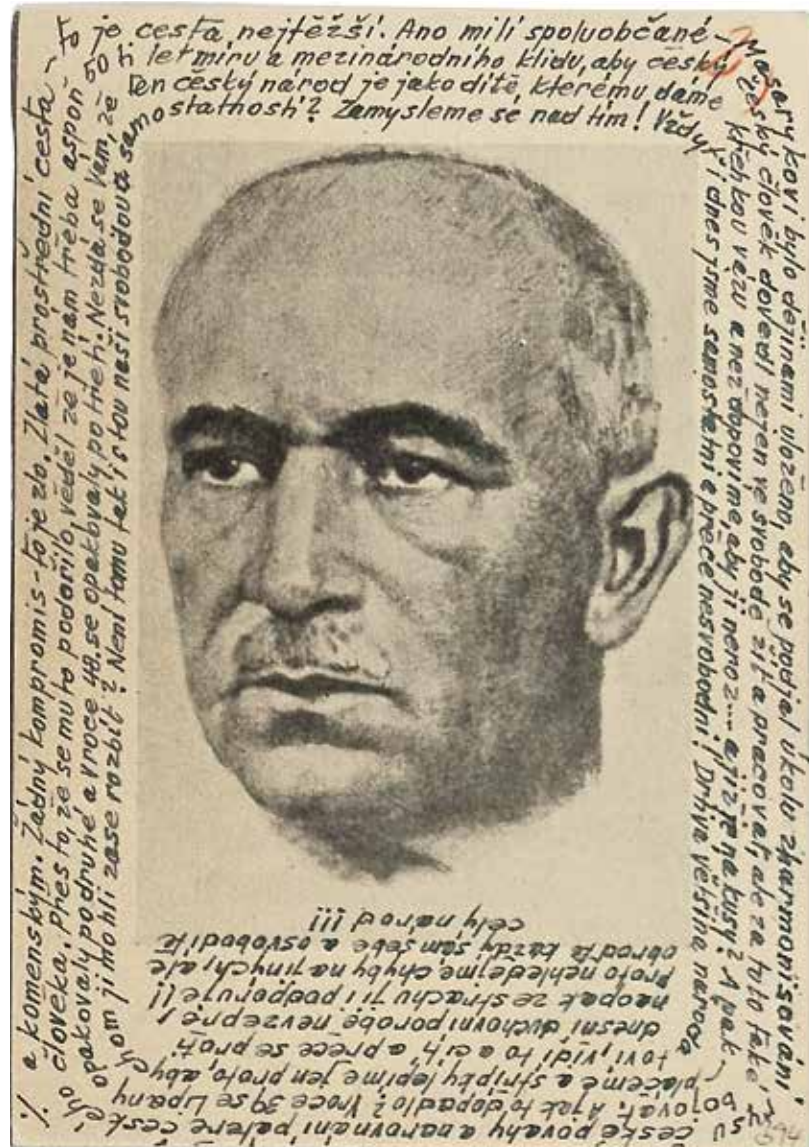
Hrabinského jednoduchý leták inspirovaný T. G. Masarykem a jeho leták na pohlednici s vyobrazením dr. Edvarda Beneše

Repro: ABS

Skvrňanech (od roku 1924 součást Plzně), a účastnila se obhlídky plakátu s mapou světa propagandisticky znázorňující „tábor míru a tábor války“ u plzeňského Mrakodrapu, v dané době se svými osmi podlažními nejvyšší budovy v Plzni. Navíc pomohla otci opsat jeden protikomunistický leták.⁹ Manželka Anna pak rozšířila během jedné společné procházky po domech v blízkosti redemptoristického kostela sv. Jana Nepomuckého asi sedm letáků.¹⁰

Souzen kvůli šťastnému zítřku

Největší Hrabinského pomocnicí se však stala stejně smýšlející Anežka Vosyková, s níž se seznámil v létě

1950 v česko-bratrském kostele v Plzni, v jehož sboru oba zpívali. Anežka Vosyková (1904-?) pocházela z deseti dětí sedláka Jakuba Vlacha a jeho manželky Josefky, rozené Kazdové, kteří vlastnili v Obratani na Pelhřimovsku hospodářskou usedlost o výměře 20 ha. Po vychození obecné školy v Obratani vystudovala v Táboře

klasické gymnázium. Poté vykonala doplňovací učitelkou zkoušku v Praze a v letech 1926–1929 působila jako učitelka literatury. V roce 1929 se provdala za konstruktéra Škodových závodů v Plzni Karla Vosyku a odstěhovala se za ním do Plzně. Od té doby byla v domácnosti. V roce 1942 začala na pokyn pracovního úřadu praco-

9 ABS, f. PL-V, vyšetřovací spis a. č. V-348 PL proti Martě Hrabinské, podsvazek skupinový spis, výpověď Marty Hrabinské, 30. 5. 1952.

10 Tamtéž, vyšetřovací spis a. č. V-1191 PL proti Stanislavu Hrabinskému, výpověď Anny Hrabinské, 18. 6. 1952.

Stanislav Hrabinský při ničení propagandistických plakátů a vývěsní skřínky, rekonstrukce

Zdroj: ABS

vat u sedláka Rojíka ve Skvrňanech a v letech 1944–1945 jako úřednice ve Škodových závodech. Po válce byla opět v domácnosti. Od roku 1950 působila jako externí učitelka náboženství českobratrské církve. Stejně jako Hrabinský byla až do února 1948 v národně socialistické straně.

Anežka Vosyková pomáhala Stanislavu Hrabinskému od dubna 1951 při rozšiřování a pracovním rozepisování letáků, přičemž některé rozhodla i mimo Plzeň, například v červnu 1951 v Mariánských Lázních, kde byla na zájezdu s pěveckým sborem českobratrské církve, nebo na podzim 1951 během návštěvy Prahy. Od podzimu 1951 nepravdělně pomáhala

Hrabinskému při ničení různých propagačních plakátů komunistického režimu i psaní iniciál TGM a E - jejím úkolem bylo hlídat. Rovněž mu příležitostně opatrovala větší množství tuše, jelikož při jejím nákupu nebyla jako učitelka tak nápadná.¹¹

Kromě toho Stanislav Hrabinský od listopadu 1949 do dubna 1950 podporoval blíže neznámého politického vězně Jana Svobodu, vězněného na Borech, s nímž se spřátelil během svého působení v Adamově. Prostřednictvím civilního zaměstnance borské věznice Bohumila Hirmana mu posílal cigarety Partyzáanky a od počátku roku 1950 ve dvou či třech případech také potraviny - maslo,

salám, sýr a citrony. Potraviny ale Hirman záhy odmítal doručovat, jelikož ty se nesnadno pronášely. V dubnu 1950 pak odmítl ze strachu předávat i cigarety.¹² Svobodovi pomáhal Hrabinský poté alespoň tím, že poskytoval nocleh jeho ženě, která příležitostně navštěvovala svého muže ve vězení.¹³ Dle vzpomínek Hrabinského dcery Marty podporoval její otec podobným způsobem také svého známého z Žeravic Žižlavského, vězněného rovněž na Borech.¹⁴

Dne 3. října 1952 stanul Stanislav Hrabinský před Okresním soudem v Plzni. Okresní prokurátor František Zábranský ho vinil z toho, že jako

11 Tamtéž, výpověď Anežky Vosykové, 12. 6. 1952.

12 Tamtéž, výpověď Bohumila Hirmana, 12. 6. 1952.

13 ABS, f. PL-V, vyšetřovací spis a. č. V-348 PL proti Martě Hrabinské, podsvazek skupinový spis, výpověď Marty Hrabinské, 30. 5. 1952.

14 AA, vyjádření Marty Měšťanové Růžkové, rozené Hrabinské, z 30. 4. 2018.

Stanislav Hrabinský při psaní iniciál TGM a E, rekonstrukce Zdroj: ABS

Dle rozsudku poplatného tehdejší době směřovala Hrabinského činnost proti zachování světového míru, jelikož ničil propagační výzdobu a obrazy nejpřednějších představitelů světového mírového hnutí Gen[eralissima] Stalina a pres[identa] Gottwalda. Písmeno E pak podle vyjádření soudu symbolizovalo nástroj americké agrese, tj. sjednocené Evropy pod vedením fašistického generála Eisenhauera (sic) a iniciály TGM snahy naší zrádné tzv. emigrace k návratu předmnichovské buržoasní republiky pomocí války.

Spolu s Hrabinským byly souzeny i jeho žena Anna a Anežka Vosyková. Obě byly zatčeny krátce po něm. Manželka Anna již v brzkých ranních hodinách 13. dubna 1952, Vosyková 24. dubna 1952. Ačkoli se množství lidí z Plzně přimlouvalo v dopisech či peticích za mírný trest Vosykové či její propuštění s tím, že se jedná o dobrosrdečnou a obětavou ženu, která jim nezištně pomáhala již za války i v pozdějších letech, soud ji odsoudil na 16 let odnětí svobody (také za trestný čin proti míru dle § 1 zákona č. 165/1950 Sb.). Anna Hrabinská dostala za pobuřování proti republice (§ 81 tr. zák. č. 86/1950 Sb.) trest ve výši dvou let odnětí svobody. Obě ženy byly dále odsouzeny k propadnutí veškerého jmění, peněžitému trestu (Vosyková 15 tisíc Kč, Hrabinská 5 tisíc Kčs) a ztrátě čestných práv občanských (Vosyková na 10 let, Hrabinská na 5 let).¹⁶

Odsouzený Hrabinský a manžel Anežky Vosykové Karel se proti rozsudku odvolali pro nesprávnost výroku o vině a trestu, jelikož předmětný zákon na ochranu míru chrání mírové soužití národů, tedy mír mezinárodní, který svojí hodnotou, významem a rozsahem přesahuje zeměpisné, národní,

člen bývalé strany národně socialistické nesmířil se s tím, že lid vzal vládu do svých rukou a začal budovat šťastnější socialistický zítřek.¹⁵ Uvedený soud (předseda senátu Miroslav Tlapák a soudci z lidu Anna Milotová, JUDr. Jaromír Fikerle, František Kastner a Rudolf Albrecht) ho odsoudil za

trestný čin proti míru (§ 1 zákon č. 165/1950 Sb.) na 20 let odnětí svobody, k propadnutí veškerého jmění, peněžitému trestu 20 tisíc Kčs, který se v případě nedobytnosti měnil za náhradní trest ve výši šest měsíců odnětí svobody, a ztrátě čestných práv občanských na 10 let.

¹⁵ SOkA Plzeň-jih, f. Okresní soud v Plzni II (1949–1959), k. 43, soudní spis Okresního soudu v Plzni sp. zn. 2 T 211/52, obžaloba Okresního prokurátora v Plzni, 27. 9. 1952.

¹⁶ Tamtéž, rozsudek Okresního soudu v Plzni, 3. 10. 1952.

Anežka Vosyková na fotografii pořízené StB krátce po zatčení

Foto: ABS

hospodářské atd. hranice státu. Činnost odsouzených tedy nemohla dosáhnout potřebné intenzity, jelikož byla omezena v podstatě na území městského obvodu a byla vykonávána způsobem a prostředky, které nemohly mír vážně ohrozit. Jednání nevykazuje znaky podněcování k válce, ale spíše negaci našeho mírového úsilí. Rovněž nebyla plně dokázána snaha rozrušit mírové soužití národů.¹⁷ Proti rozsudku se odvolala také matka Anny Hrabinské Marie Boučková, a to pro nesprávnost výroku o trestu.

Všechna odvolání ale zamítl Krajský soud v Plzni 10. prosince 1952 jako bezdůvodná (předseda senátu JUDr. Antonín Zbíral a František Uhlíř, soudci z lidu učitelka Marie Buriánková, dílovedoucí Josef Havlík a dělník Jaroslav Hebek), jelikož se odsouzení snažili o zničení lidově demokratického zřízení a návrat kapitalistického systému. Dle soudu všichni

věděli, že zvratu nelze dosáhnou než tím, že bude vypolána nová válka, v níž by pod vedením imperialismu došlo k porážce národů budujících socialismus, podle příkladu a pod vedením velkého SSSR, k nimž patří i československá republika. Tohoto cíle mělo být dosaženo rozrušováním mírového, budovatelského úsilí. Obvinění jednali jako nástroj válečné politiky západních imperialistů a v jejich intencích.¹⁸

Trestní postih se nevyhnul ani Hrabinského dcerám Martě a Stanislavě. I ty byly zatčeny v brzkých ranních hodinách 13. dubna 1952. Obě mladé ženy odsoudil Okresní soud v Plzni 2. prosince 1952 shodně na sedm měsíců odnětí svobody (předseda senátu JUDr. Jaromír Fikerle a soudci z lidu Anna Milotová a František Kastner), Martu za sdružování proti státu (§ 2 zákona na ochranu lidově demokratické republiky č. 231/1948 Sb.), Stanislavu za sdružování proti

republice (§ 79 tr. zák. č. 86/1950 Sb.).¹⁹ Trest jim byl ale po odvolání okresního prokurátora změněn rozsudkem Krajského soudu v Plzni 9. ledna 1953 – Martě na devět měsíců odnětí svobody a propadnutí veškerého jmění a Stanislavě na sedm měsíců a rovněž propadnutí všeho jmění.²⁰ Snahou režimu bylo připravit obě mladé ženy o domek ve Skvrňanech, který jim darovala jejich babička Marie Boučková.²¹ O dům nakonec nepřišly díky obhájci, který poukázal na to, že v něm babička stále ještě bydlí.²²

Nepřevychovatelný

Stanislav Hrabinský si zpočátku odpykával trest ve věznicí v Plzni na Borech, odkud byl 18. února 1954 přemístěn do věznice v Opavě a 6. prosince 1958 zpět na Bory. Jeho žena Anna, propuštěná na amnestii 4. května 1953, žádala několikrát o manžellovo podmíněčné propuštění, což bylo ale vždy zamítnuto. Ačkoli dle hodnocení ze srpna 1959 nezavdal Hrabinský příčinu ke kázeňskému potrestání a jeho chování je možno hodnotit jako slušné a ukázněné, dosud neprojevil nějakou snahu o svoji převýchovu po stránce politické, ani svým postojem nedokazuje, že by svoje dřívější názory nějak změnil, což se projevilo i v tom, že na svém pracovišti ignoroval jakékoliv soutěžení.²³ Na svobodu byl propuštěn až na prezidentskou amnestii 10. května 1960.

Anežka Vosyková si trest odpykávala zpočátku ve vězeňském zařízení v Rimavské Sobotě, od 3. února 1954 v Želiezovcích a od 6. května 1957

17 Tamtéž, odvolání Stanislava Hrabinského, 1. 12. 1952.

18 Státní oblastní archiv (SOA) v Plzni, f. Krajský soud Plzeň, k. 2029, soudní spis Krajského soudu v Plzni sp. zn. 3 Tk 220/52, rozsudek Krajského soudu v Plzni, 10. 12. 1952.

19 ABS, f. PL-V, vyšetřovací spis a. č. V-348 PL proti Martě Hrabinské, podsvazek skupinový spis, rozsudek Okresního soudu v Plzni sp. zn. 3 T 238/52, 2. 12. 1952.

20 Tamtéž, rozsudek Krajského soudu v Plzni sp. zn. 3 Tk 255/52, 9. 1. 1953.

21 Tamtéž, výpověď Marty Hrabinské, 31. 5. 1952.

22 AA, vyjádření Marty Měšťanové Růžkové, rozené Hrabinské z 30. 4. 2018.

23 Národní archiv (NA), f. Správa Sboru nápravné výchovy (SSNV) – nezpracováno, vězeňský spis Stanislava Hrabinského, hodnocení Stanislava Hrabinského, 31. 8. 1959.

v Pardubicích. I jí se vyhnuly kázeňské tresty a ani po pracovní stránce nebyly vůči ní připomínky, *neboť vždy rádně plnila všechny jí svěřené práce.* Dle hodnocení ale *ve svém náboženském fanatismu zůstává stále na stejné úrovni a neprojevuje snahu se této ideologie oprostít.*²⁴ I z toho důvodu jí byla odpírána možnost podmíněčného propuštění, kterého se vícekrát pokoušel docílit její manžel Karel. Propuštěna byla na podmínku až 24. dubna 1960.

Po propuštění z vězení se Stanislav Hrabinský vrátil zpět do Plzně za svou rodinou, kde žil ve zmíněném domě po své tchyni Marii Boučkové ve Skvrňanech. Pracoval jako dělník ve Vejprnicích. Později si v důchodu přivydělával kreslením technických výkresů pro plzeňskou Škodovku. Během Pražského jara vstoupil spolu s dcerami do klubu bývalých politických vězňů K-231 v Plzni.²⁵ Členkou jeho prozatímního výboru byla také Anežka Vosyková,

která měla na starosti sociální komisi.²⁶

Stanislav Hrabinský zemřel na selhání srdce 16. ledna 1990 v Plzni, jen krátce po sametové revoluci. Posmrtně byl 25. dubna 1994 rehabilitován (spolu s již nežijící Anežkou Vosykovou) Vrchním soudem v Praze (sp. zn. 3 Tz 19/93). Jeho příběh zapadá mezi desítky dalších politických procesů s lidmi, kteří se nesmířili s komunistickým totalitním režimem a aktivně proti němu vystoupili.

Komunistické znázornění rozdělení světa na „tábor míru a tábor války“ u plzeňského Mrakodrapu

Foto: ABS

24 Tamtéž, vězeňský spis Anežky Vosykové, hodnocení Anežky Vosykové, 3. 7. 1959.

25 AA, vyjádření Marty Měšťanové Růžkové, rozené Hrabinské z 30. 4. 2018.

26 Archiv Národního muzea (ANM), f. Klub K 231 (1968–1969), k. 2, inv. č. 163, oznámení složení prozatímního výboru K-231 pro Plzeň, 17. 5. 1968.

**Přepisy několika
protikomunistických letáků
Stanislava Hrabinského**

Kostky jsou vrženy

Kostky jsou vrženy a není dvojitá cesta/ buď cesta svobody, nebo otroctví/ buď bratrské ruce či soudruhů pěsti/ buď víra a pravda, neb lež a bezbožství.

Jsmo svědky násilné přeměny člověka/ který prý produktem doby je/ třídní nenávist ukrádá se do oka/ kdo dnes Tě políbí a zítra snad zabije?

Dva světy a dvě pravdy proti sobě stojí/ dva názory na život, svět a společnost/ rudá holubice krouží v plné zbroji/ vrká i vyhrožuje, dělá z nouze ctnost.

Kdož jsou ti, jejichž ústa jsou plná míru/ zatímco jejich činy a srdce z ocele/ kdož jsou ti, jež potlačují ducha i víru/ kdož na místo Boha kralují v kostele?

Přízrak Kremle a lokaj Gottwald jsou to/ jejich zákony, soudy a milice/ jimž na rukou od krve zachrástí pouto/ souzení se soudci, změni si lavice.

Vy všichni revoluční „geniové“/ vězte, že sklídíte, co jste zaseli/ až sečteny budou Vaši vlády nové/ mír a svoboda, obajmou svět celý.

Co jsem?

Jsem člověk dvacátého století/ století válek a duchovních krizí/ jsem otrok hmoty, technického zajetí/ kde rozdíl člověk tvor a hmota mizí.

Jsem dítětem rakouskouherské říše/ jsem svědkem zrození našeho státu/ jsem svědkem, jak Hitler v naduté pýše/ spoutal nás okovy protektorátu.

Jsem svědkem slz a lidského soužení/ jež nadčlověk připravil našemu národu/ co kolísání i víry, po míru toužení/ než vítězný Beneš přines nám svobodu.

Ano vidím jasně tu jeho hlavu bílou/ i jeho ruku bílou, jak nám kyne/ vidím i Hanu jeho družku milou/ cítím, že narod náš s nimi nezahyne.

Vidím plakát, jež Němec na zdi vypěsil/ tu strašnou dravčí ruku nad pražským hradem/ že Němec nelhal, každý sám zakusil/ kdo nevzdal se sebe a nestal se rábem.

Jsem stovetím atomových výbuchů/ jsem svědkem pochodu svedených mas/ jež na rozkaz kremelských zloduchů/ národ náš vrhli v otroctví zas.

Nesu znamení všech lidských slabostí/ nesu i vůli razit si cesty nové/ vždycky tak neschůdné, dlážděné bolestí/ skropené krví Milady Horákové.

Co vlastně jsem já člověk rozervaný/ proč věčný neklid v hrudi mé dýchá/ proč cizí vůli mám být připoutaný/ a kroky mé řídit cizácká pýcha?

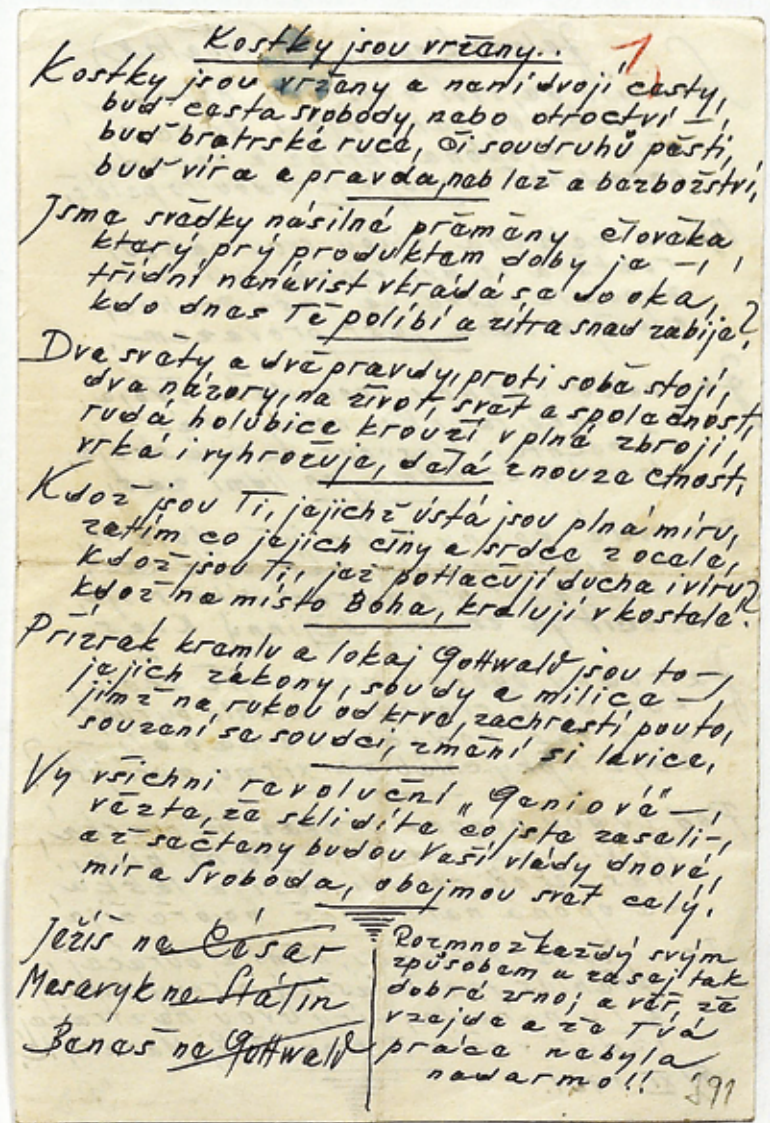
Jsem snad jako ten žulový kámen/ do něhož každý své choutky vtesat by

chtěl/ vnutit mu tvar a vtisknout zloby plamen/ to že bych člověku učinit směl?

Ó vy bezduché loutky ztvrdlého kamene/ ať rudé kladivo do Vás jen buší/ snad Vám dá podobu lidského plemene/ však nedá Vám nikdy svobodnou duši.

Co rudé světlo na křižovatkách města/ tím rudá hvězda je, celého lidstva vlasti/ kdo této nedbá, sám se vždy ztrestá/ vědomě vrhá se do propasti.

Temná noc pobledne a červánky vzejdou/ proud času odplaví marxismu kal/ Masaryk zasvítí jasnou svou hvězdou/ na cestu každému, kdo z temnot vstal.

My proletáři!

V myšlenkách objímám tu naši zemi/
kroužící v prostoru vlastní dráhou/ač
mnohé mě skryto, přec jasné je mi/že
svět je nám danou rovnováhou.

Světlem však není jen naše země/ta
je jen kapičkou v moři zemí/přece dost
veliká pro lidské sémě/aby si každý žil,
jak ve cti umí.

Od věků poslušně točí se v čase/bez
vděku vydává člověku dary/ten však
již znechucen býti zdá se/a svět se jeví
chudý a starý.

Země však nebere člověka vážně/
byť by se nadýmá sebe více/byť by ji
drancoval či hladil něžně/či spoutal ji
sítěmi železnice.

Země svým způsobem žije a dýchá/
v prostoru svobodně dráhu svou měří/
zatímco člověka přemáhá pýcha/a jeho
života poslání máří.

Člověk jsa zaslepen touhou po moci/
vymyslí hranice na země tváři/kutil
a chytračil od rána do noci/až vzkřikl
zlověstně - my proletáři!

Výkřik ten způsobil na zemi rozruch/
šířil se záluďně jak moru lavina/z které
se vyplavil krvavý zloduch/v podobě
Marxe, Lenina, Stalina.

Bezmezně násilí v šestině světa/
bolest a nenávisť v srdcích tam nosí/
změň bolest v sílu, jež v prsou je skryta/
zemí by stačila vychýlit z osy.

My proletáři 8/9. 1952

V myšlenkách objímám tu naši zemi/
kroužící v prostoru vlastní dráhou/
ač mnohé mě skryto, přec jasné je mi/
že svět je nám danou rovnováhou.

Světlem však není jen naše země/
ta je jen kapičkou v moři zemí/
přece dost veliká pro lidská sémě/
aby si každý žil, jak ve cti umí.

Od věků poslušně točí se v čase/
bez vděku vydává člověku dary/
ten však již znechucen býti zdá se/
a svět se mu jeví chudý a starý.

Země však nebere člověka vážně/
byť by se nadýmá sebe více/
byť by ji drancoval či hladil něžně/
či spoutal ji sítěmi železnice.

Země svým způsobem žije a dýchá/
v prostoru svobodně dráhu svou měří/
zatímco člověka přemáhá pýcha/
a jeho života poslání máří.

Člověk jsa zaslepen touhou po moci/
vymyslí hranice na země tváři/
kutil a chytračil od rána do noci/
až vzkřikl zlověstně - my proletáři!

Výkřik ten způsobil na zemi rozruch/
šířil se záluďně, jak moru, lavina/
z které se vyplavil krvavý zloduch/
v podobě Marxe, Lenina, Stalina.

Bezmezně násilí v šestině světa/
bolest a nenávisť, v srdcích tam nosí/
změň bolest v sílu, jež v prsou je skryta/
zemí by stačila vychýlit z osy.

První máj 1957

Ty město černé, továrních komínů/
kdo se tě přestrojil, v první den máje/
kdo se ti nasadil červenou korunu/
proč z oken zlověstně, rudý cár vlaje.

Jak cize, ba odporně sluší ti šat/
utkaný z obrazů dělnických drábů/
z největších zdobil tě moskevský kat/
režisér míru, katyňských hrobů.

Jsi volně a přece nesvobodně/
jsi hříčkou pomatených nadlidí/
Tvůj lid, svou hlavu z prachu zvedne/
až cizí vůli, svou vlastní nahradí.

Devět dnů života, vzaplavě rudé/
devět dnů ulic Tvých ponížení/
Plzeň dnes rudá, černá zas bude/
dočká se svobody probuzení.

První máj 1957

Ty město černé, továrních komínů/
kdo že tě přestrojil v první den máje/
kdo že ti nasadil červenou korunu/proč
z oken zlověstně rudý cár vlaje?

Jak cize ba odporně sluší ti šat/utka-
ný z obrazů dělnických drábů/z největ-
ších zdobil Tě moskevský kat/režisér
míru, katyňských hrobů.

Jsi volně a přece nesvobodně/jsi hříč-
kou pomatených nadlidí/Tvůj lid svou
hlavu z prachu zvedne/až cizí vůli svou
vlastní nahradí!

Devět dnů života v záplavě rudé/
devět dnů ulic Tvých ponížení/Plzeň
dnes rudá, černá zas bude/dočká se
svobody probuzení.

Předmáj 1951

Je první máj, je lásky čas?/Byl, než zmocnil se ho rudý čas/a přeměnil jej v přehlídku otroků/píseň roboty a mírový povyk zaznívá do kroku.

Tři roky již národ pod jhem kráčí/tři roky již chomout rudý tlačí/tři roky útlisku a teroru se kupí/tři roky cítíme rudé drápy supí.

A kdyby i celá země padla v moře rudé/touha po svobodě v lidstvu vždycky bude/člověk tvor boží duchovní poroby nestrpí/a tyran v krvi svých obětí sám se vždy utopí.

To pamatuj si každý a víru tuto měj/a jako věčný věčnému vždy dobře rozuměj/odhoď strach a najdi v sobě člověka/s Masarykem jít, toť správné cesty záruka.

Únor 1951

A zase nový únor v toku času mýtí/v mírovém ryku obrněných holubic/v sevržení svobody rudý mor se svíjí/v červánky západu, zří oko naše líc.

Rudý únor přešel jako zlý těžký sen/zanechav v duši stín, v srdci však tvrdý vzdor/u víře, že březen přinese jasný den/jež osvěží jak bystrina našich hor.

Bez fanfár jsi vzpomínán Ty velký synu/ač zemřel jsi, bdíš nad každým naším krokem/nezradíš a nezradíš svou domovinu/byl jsi a budeš vždy velkým Masarykem.

Ježíš byl Ti světlem v dobách dobrych/i zlých, však národ Tvůj za světlem bludičky se dal/a upadl v osidla nepřátel zavilých/jimž duši za práci a měsíc zaprodal.

Tomáši, národ uvěřil/když zakusil, co je rudá láska a věznic těžká mříž/za svobodu zbraň, meč ostrý by vytasil/ než v otrockém míru rudý měl nést kříž.

Krvavá skvrna

Procházím ulicí a počítám roky/které se přenesly přes hlavu mou/nevnímám okolí ni davů kroky/vidím jen uzoukku cestičku svou.

Odkudsi ze vzdáli ozval se zpěv/učňově z domova kráčeji k městu/jindy zas milice, běžný to zjev/ti všichni mají dnes společnou cestu.

Krvavá skvrna

Procházím ulicí a počítám roky -
které se přenesly přes hlavu mou -
nevnímám okolí, ni davů kroky -
vidím jen uzoukku cestičku svou.

Odkudsi ze vzdáli ozval se zpěv -
učňově z domova kráčeji k městu -
jindy zas milice, běžný to zjev -
ti všichni mají dnes společnou cestu.

Divadlo, biograf, mírová akce,
zítra zas brigáda, lesní, či žňová,
dětém zde dávány, vzory, a lekce,
jak má dnes vypadat mládež nová.

Ti rudí boží - vlastní zlou zbraň,
vědí, jak tvárná je duše dětí -
v spěchu ji hnětou, až bolí jich dlaň,
jen aby zrno své, měli již k setí.

Jsme svědky zápasu, o naše dítě,
jak lačně naň číhá pavouk rudý,
aby je zamotal v pevné své síti -
a pak naň vycenil, ostré své zuby.

Potkávám lidi a mímám též stromy,
tu i tam život, byť dvoji cesta,
stromček mladý, ohneš až k zemi -
téz dítě je tvárné, jak hrouda těsta.

Dospějí děti a zmohutní stromy -
vichr jich korunou zlověstně pohne,
strom se však neohne, vědy by se zlomí,
jen člověk se často, k zemi až ohne.

Ježíš ne Caesar - Masaryk ne Stalin, Bouda ne Jankovský

Divadlo, biograf, mírová akce/zítra zas brigáda lesní či žňová/dětém zde dávány vzory a lekce/jak má dnes vypadat mládež nová.

Ti rudí boží vlastní zlou zbraň/vědí, jak tvárná je duše dětí/v spěchu ji hnětou, až bolí jich dlaň/jen aby zrno své měli již k setí.

Jsme svědky zápasu o naše dítě/ jak lačně naň číhá pavouk rudý/aby je zamotal v pevné své síti/a pak naň vycenil ostré své zuby.

Potkávám lidi a mímám též stromy/tu i tam život, byť dvoji cesta/stromček mladý, ohneš až k zemi/téz dítě je tvárné, jak hrouda těsta.

Dospějí děti a zmohutní stromy/vichr jich korunou zlověstně pohne/strom se však neohne, vždycky se zlomí/jen

člověk se často k zemi až ohne.

To v duši své cítím a ulice mlčí/neb jata je objetím rudých drápů/snad ona stydí se a klopí své oči/když vidí, jak prohlížím krvavou mapu.

Patřím na Starý svět, jak sražen k zemi/jak vlastní krví mužně se brodí/Stalina, Gottwalda, vše jasné je mi/že z Vás se jen neštěstí pro lidstvo rodí.

Krvavá skvrna z mapy se šklebí/to pravá tvář je všech rudých vládců/to moře krve je, jež volá k nebi/o potrestání všech zaprodanců.

Vracím se ulicí a myslím na lidi/na jejich oběti, na jejich tiseň/sluníčko svobody všichni zas uvidí/až se nám navrátí ztracená píseň.

Písnička s pohádkou jako dvě sestry/bloudí dnes daleko v sibiřských pláních/

byly tam zahrnány rudými větry/aby než vzpomínky zbyly nám po nich.

Do země Svobody zase se vrátí/až každý z nás se osvobodí/pak rudý nános navždy se ztratí/a píseň s pohádkou zas pohladí.

Základní kámen²⁷

Stalo se to v březnu na den třináctý/před polednem u křížovetky v Plzni/když před záhon a kámen nám památný/srotili se rudí vládcí hrozni.

Snad pojedou dál do obcí - všek/zakládat družstva, moderní kraviny/či žlutý přivezli na záhon písek/pro jarní výzdobu - semeno traviny.

Zastávka troleje lidmi se plní/krumpáče před kámen tlumeně padly/v příštích již vteřinách vzduchem se vlní/do země zraněné špalky se kladly.

Otrocká zvůle památník nahnula/čistý proud vody po hraně stékal/srdce všech lidí mocně se pohnula/za Tebe, za všechny - jako by plakal.

Řetězy spoutaný, nadzvednut kladkou/opouští záhon v soudružském sledu/na věčné časy? - jen na dobu krátkou/než vláda vrátí se do rukou lidu.

Co světlu stín, to strach titanům bývá/nasnesou pomníku Svobody stát, ten třídní nepřítel, za vším se skrývá/nedává uštváným tyranům spát.

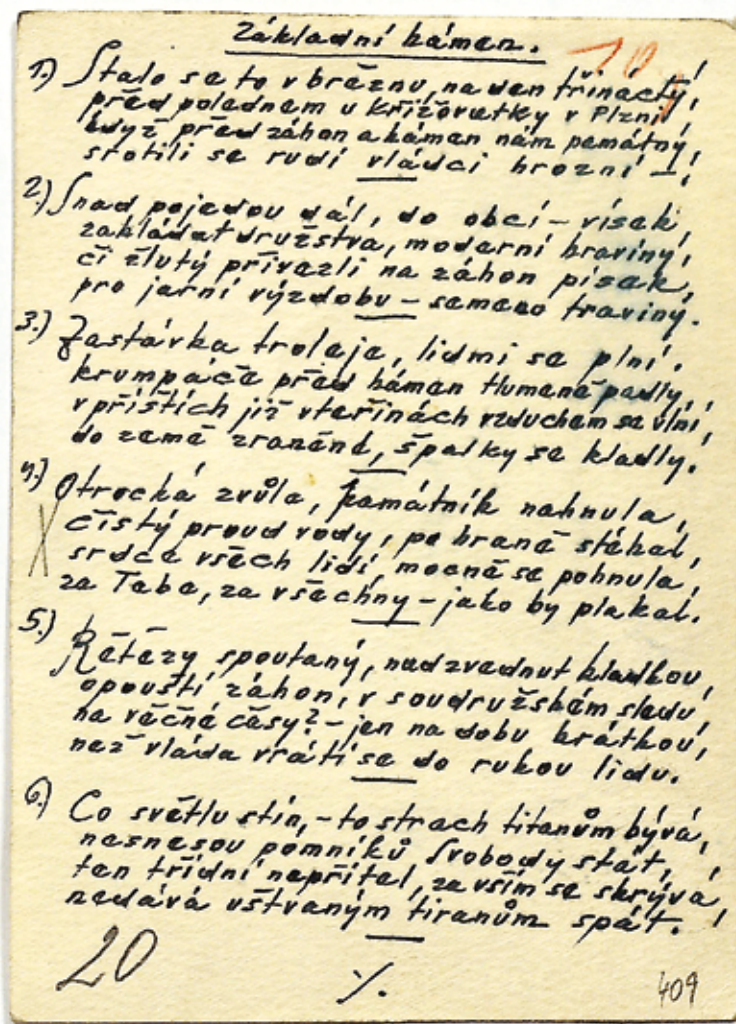
Co vřed na těle a plevel v obilí/to tyran pro duši všech lidí je/na vřed ostrý nůž - i když to zabolí/ať v bolesti, to zdravé zas ožije.

Železná opona

Skončilo dějství v historii národa/odešel On, jeho syn i Beneš/železná opona skřípe a zapadá/národ náš strhujíc v rudou to peleš.

Opona železná plnou svou vahou/rozfala ve dvě všech lidí zem/zapadla těsně za naši Prahou/a připoutána jest provazem.

Pod její ochranou zvedl se ruch/mění se kostýmy i titulní role/kdo včera jmění měl, dnes má jen dluh/a pracuje kdesi v uhelném dole.

Na rudém provaze opona visí/za ní se formuje člověk prý zítřka/přesně dle receptu, ne jako kdysi/kdy formu dávali otec a matka.

Železnou oponou vítr si pohrává/zatím co za ní je vše v jednom varu/životní názor, jeden se prodává/stejněho stříhu, stejného tvaru.

Za rudou oponou jsou děti Tvoje/maminko, tatínku volají Vás/že nechtějí klesnout na živé stroje/cele státi se lidmi, jen lidmi zas.

Do rudé opony vítr již duje/maminko, tatínku, máš ještě čas/zachránit pro národ dítě svoje/a učít je znáti dějinný kvas.

Za rudou oponou nejsou již školy/kde dítě svobodné mohlo by růsti/a to vás rodiče nezabolí/když trpký chléb marxismu musí jísti?

Pod rudou oponou provaz již praská/to vítr západní zle do ní bije/nás věrné chladí, těší a laská/že opona národ náš nepřezíje.

Jen foukej větríčku, hřmi a burácej/přehluš ten zákeřný mírový ryk/a Ty národe víru svou neztrácej/vždyť v čele Ti kráčí náš Masaryk.

Repro: ABS

²⁷ Myšlen je základní kámen k připravovanému pomníku osvobození Plzně americkou armádou, který měl být vybudován dle vítězného návrhu akademického sochaře Oskara Kozáka. Základní kámen k pomníku umístěný v roce 1947 se po únoru 1948 stal místem sroco-vání protikomunisticky smýšlejících osob ve výroční dny osvobození Plzně Američany a byl v roce 1950 odstraněn.